

2. Енциклопедія сучасної України. <https://esu.com.ua/>
3. Словник Інтернет – загроз. http://bespekain.blogspot.com/p/blog-page_12.html
4. Судово-юридична газета України. <https://sud.ua/uk/news/ukraine/263935-kibergruming-chto-eto-takoe-i-kak-zaschitit-svoego-rebenka>
5. РБК –Україна. <https://www.rbc.ua/ukr/stylar/ohota-detey-sotssetyah-rabotayut-gruppy-smerti-1615534242.html>
6. Сайт м. Одеса 048.ua <https://www.048.ua/ru/news/3555366/cvk-redan-uze-v-odesse-cem-opasna-novaa-subkultura-prisedsaa-k-nam-iz-rossii>

УДК 37.09:374

Наталія Скрипниченко,

*директор Центру професійного розвитку
педагогічних працівників управління освіти
Торецької міської військово-цивільної адміністрації
Бахмутського району Донецької області*

СИСТЕМА РОБОТИ В ГРОМАДІ ЩОДО ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ

Війна і, як наслідок, закриття шкіл і дитячих садків, оптимізація мережі призвели до об'єднання закладів освіти та переходу на дистанційне навчання. Розташування міста в зоні активних бойових дій та обов'язкова евакуація населення створили незрозумілу та нестабільну ситуацію серед громадян, змусили мешканців стати вимушеними переселенцями. Підвищився рівень стресу. Усі ці чинники істотно погіршили ситуацію в освіті громади та призвели до певних освітніх втрат. Звісно, сама собою ситуація не виправиться. Необхідні цільові заходи, щоб допомогти учням надолужити втрачене. Для подолання цих негативних тенденцій Торецький ЦПРПП спільно із закладами освіти розробив дорожню карту. Це система роботи з визначеної проблеми.

Перш ніж упроваджувати той чи той захід, обов'язково потрібно здійснити діагностику рівня успішності учнів, адже

неможливо вирішити проблему, не розуміючи її глибини й складності. Діагностичне та формувальне оцінювання може допомогти вчителям адаптувати календарно-тематичне планування й методики навчання під потреби учнів. Водночас діагностичне оцінювання є ефективним лише тоді, коли для його проведення використовується якісний інструментарій. Очевидно, що такий інструментарій неможливо та й не потрібно розробляти в кожній школі. В Україні є інституції, що мають значний досвід у розробленні надійних стандартизованих інструментів оцінювання. Це Український центр оцінювання якості освіти, Державна служба якості освіти України, освітня платформа «Всеукраїнська школа онлайн». Діагностичні інструменти (тести для первинної і вторинної діагностики) доступні для широкого використання, але не всі педагоги можуть ними користуватися в повній мірі. Щоб провести відповідну роботу з педагогами щодо використання цього інструментарію, усі консультанти ЦПРПП пройшли навчання, організоване Державною службою якості освіти спільно з Українським інститутом розвитку освіти, що допомогло організувати серію тренінгів для 120 вчителів громади «Навчальні втрати: сутність, причини, діагностичні тести як освітній ресурс на допомогу вчителю».

Головним завдання ЦПРПП у зазначеному питанні є «скорочення відстані» між учителем і тими, хто надає йому підтримку. Учитель не повинен почуватися покинутим сам на сам із професійними проблемами. Тому ми намагаємося забезпечити функціонування дієвої системи комунікації та методичної й психоемоційної підтримки для кожного вчителя. Однією з них є «навчання з коробки» – розроблення готових рішень, «розпакувавши» які можна отримати повний набір навчальних і методичних матеріалів для вивчення конкретної навчальної теми чи розділу з будь-якого предмета. У минулому році команда педагогів працювала над кейсами інтегрованих уроків для 5 класу за різними галузями, у цьому році створила 9 збірок уроків «Мій ідеальний урок НУШ» з повною мультимедійною підтримкою. Для педагогів початкової школи дуже корисним є розроблений інтерактивний контент, який створювали всією спільнотою. Для повторення й узагальнення

навчального матеріалу, який вивчали протягом 2022-2023 н. р., на сайтах закладів освіти розміщено практичні кейси. Такий підхід відкриває кілька важливих можливостей для різних категорій учасників освітнього процесу. По-перше, учитель може гнучко проектувати програму навчального предмета або інтегрованого курсу для конкретного класу, використовуючи набір таких рішень. Водночас такі матеріали можна використовувати залежно не тільки від року навчання учнів, а й від рівня їхніх знань. По-друге, такі рішення дають змогу учням ефективніше організовувати самостійне навчання. Маючи такий набір матеріалів, учень може поступово опановувати навчальний матеріал у власному темпі. По-третє, використання таких розробок може суттєво допомогти батькам, які мають бажання додатково займатися зі своїми дітьми. Наслідком цього може бути підвищення результатів навчання учнів і покращення ставлення їхніх батьків до системи освіти.

«Фактично нині кожна дитина – це дитина з особливими освітніми потребами, тому що діти, навіть якщо вони більш-менш стійкі емоційно, переживають вкрай важкий період. Тож у реаліях війни індивідуальна освітня траєкторія потрібна кожній дитині». План заходів дорожньої карти дає можливість організувати роботу з учнями за різними напрямками. Так, влітку 2023 року в закладах освіти міста працювали освітні онлайн-школи «Шлях до успіху», робота яких висвітлювалася в соцмережах. У кожному закладі створені консультаційні пункти для учнів, які потребують допомоги. Частіше цю послугу отримують діти, що навчаються за кордоном. Такий пункт відкрито і на базі освітньої локації у місті Дніпрі. Для учнів 10-11 класів створено міський центр підготовки до ЗНО (НМТ), який має базу навчальних матеріалів для підготовки, розроблені чеклісти до вивчення складних тем, трекари для повторення вивченого. До консультаційної роботи залучили педагогів, які мають позитивний досвід роботи у цьому напрямі, до мотиваційної роботи з учнями – випускників минулих років, які брали участь у НМТ.

Освітні втрати є не тільки у дітей шкільного віку. Після моніторингу стану дошкільної освіти було прийнято рішення про відкриття дитячого онлайн-садка – освітній простір

«Розумний Їжачок». Тут для малюків є можливість навчатися незалежно від місця перебування, щоб підготуватися до школи. Педагоги проводять онлайн-зустрічі з математики, основ грамоти, природознавства, вчать цікавим дослідям. А ще тут можна весело та цікаво провести вільний час у компанії друзів-однолітків. Заняття проходять три рази на тиждень, разом із малечою долучаються і батьки.

Окремим чинником, який істотно впливає на результати навчання, є психоемоційний стан учасників освітнього процесу – учнів, їхніх батьків, учителів, керівників закладів освіти. Соціально-психологічний складник подолання освітніх втрат у Торецькій громаді передбачає системний поетапний супровід учасників освітнього процесу. Оскільки педагог є основним організатором і транслятором навчального процесу, то першочергово ми піклуємося про його психологічну й інформаційну підтримку. Основними завданнями в роботі з педагогами є, по-перше, збереження та відновлення ментального здоров'я через надання індивідуальних та групових консультацій за запитом, семінарів, розповсюдження інформаційних буклетів, листівок, постерів тощо. По-друге, підвищення рівня його психологічної компетентності щодо організації освітнього процесу в умовах війни через врахування вікової категорії здобувачів освіти, з якою він працює, особливостей реагування на стрес дитиною, використання інструментів психологічної підтримки дитини в умовах уроку, важливість дотримання структурності заняття з акцентом на психологічні хвилини та створення сприятливого психологічного клімату, складові мотивації та роль педагога у формуванні цієї мотивації. Таку підтримку надають практичні психологи, працівники ІРЦ, хоча основною послугою останніх є проведення комплексної оцінки розвитку дитини. Фахівці центру, окрім корекційно-розвиткових занять, проводить консультації для батьків дітей з ООП, для педагогів, які працюють з такими учнями.

Подолання освітніх втрат неможливе без відповідного ресурсного забезпечення як учня, так і вчителя. Педагоги нашої громади 100% мають належне технічне забезпечення, яке отримали ще у період пандемії. Завдання ЦПРПП –

забезпечення їх навчальними та методичними матеріалами, відповідним підвищенням кваліфікації. Ми проаналізували обізнаність педагогів із питань якісної організації дистанційного навчання та ефективних технологій подолання навчальних втрат, а також допомогли організувати їх навчання не тільки на різних платформах, а й на базі міста: було проведено круглі столи «Навчальні втрати та навчальні розриви: сутність, наслідки та шляхи подолання», онлайн-декада методичних знахідок з метою розповсюдження кращого досвіду використання сучасних підходів до викладання й подачі навчального матеріалу, челендж «У пошуках балансу традицій та інновацій» тощо. Отже, у складних обставинах ми робимо все можливе, аби забезпечити якісне надання освітніх послуг.

Список використаних джерел

1. Заклади освіти в умовах воєнного стану. Державна служба якості освіти України. Режим доступу: <https://sqe.gov.ua/diyalnist/rekomendacii-zakladam-osviti/zakladi-osviti-v-umovakh-voennogo-stan/>.
2. Навчальні втрати: причини, наслідки й шляхи подолання. Урок. Освіта UA. Режим доступу: <https://osvita.ua/school/88921/>.
3. Що з інклюзивною освітою в Україні під час війни. Проект ГО «Смарт Освіта». Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/shho-z-inklyuzyvnoyu-osvitoyu-v-ukrayini-pid-chas-vijny/>.
4. Юрчук І. Освітні втрати: що робити й куди рухатись українській освіті. освітній портал Знайшов. Режим доступу: https://znayshov.com/News/Details/osvitni_vtraty_shcho_robyty_Y_kudy_rukhatys_ukrainskii_osviti.
5. Як компенсувати «освітні втрати»: рекомендації для органів влади, засновників і директорів закладів освіти. Державна служба якості освіти України. Режим доступу: <https://sqe.gov.ua/yak-kompensuvati-osvitni-vtrati-rek/>.
7. Як організувати роботу з учнями та їх психологічну підтримку в умовах війни: рекомендації Державної служби якості освіти. Державна служба якості освіти України. Режим доступу: <https://sqe.gov.ua/yak-organizuvati-robotu-z-uchnyami-ta-ikh-p/>.